

پژوهشهای حقوقی

شماره ۱

هزار و سیصد و هشتاد و یک - نیمسال اول

مقالات

- قانون تجارت ایران و ضرورت بازنگری در آن
- توسعه مسئولیت بین‌المللی در پرتو حقوق بین‌الملل محیط زیست
- تأملاتی در باب جایگاه قانونی شورای عالی اداری و مرتبه مصوبات آن
- شروط تحمیلی از دیدگاه قواعد عمومی قراردادها
- تعامل میان حقوق و سیاست بین‌الملل

موضوع ویژه: حقوق رسانه‌ها

- میزگرد راجع به جرایم مطبوعاتی
- حدود قانونی آزادی رسانه‌ها در زمان جنگ: ایالات متحد آمریکا
- رژیم مسئولیت مدنی و کیفری رسانه‌ها در حقوق فرانسه
- دادرسی دعاوی مطبوعاتی در حقوق انگلستان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

گزارش و معرفی

- گزارشی از اولین کنفرانس آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا
- آشنایی با مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهردانش

http://jlr.sdil.ac.ir/article_44972.html

گزارشی از اولین کنفرانس آموزش و تحقیق حقوق بین الملل در آسیا

دکتر سیدقاسم زمانی

چکیده: اولین کنفرانس آموزش و تحقیق حقوق بین الملل در آسیا در روزهای ۳۰ و ۳۱ ژوئای ۲۰۰۱ (۸ و ۹ مرداد ۱۳۸۰) به همت «انجمن حقوق بین الملل سنگاپور» و «بنیاد توسعه حقوق بین الملل در آسیا» در سنگاپور برگزار گردید. در این کنفرانس که ۶۱ نفر از استادان و محققان آسیایی حضور داشتند در پنج اجلاس کاری عناوین زیر مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت:

۱. گرایشهای بین المللی مؤثر بر آموزش و تحقیق حقوق بین الملل در آسیا
۲. جهانی شدن و غلبه سرمایه داری: جایگاه آسیا و جهتگیریهای نظری ۳. رابطه میان تکنولوژی و آموزش و تحقیق حقوق بین الملل ۴. روند جهانی شدن در حقوق بین الملل مدرن و فرآیند شکل گیری جامعه مدنی بین المللی ۵. برنامه واحد آموزشی حقوق بین الملل برای آسیای جدید.

این کنفرانس با ارائه گزارش مخبر اجلاس و ارائه طرحی برای آینده پایان یافت.

واژگان کلیدی: آموزش، تحقیق، حقوق بین الملل، آسیا، کنفرانس، سنگاپور.

اهمیت توجه به آموزش و تحقیق حقوق بین الملل بر همگان واضح و میرهن است. گسترش روابط بین الملل، نقش مرزها در جداسازی ملتها را سست و ناپایدار ساخته و تحولات نظام بین المللی پایه گذار دهکده ای جهانی شده که ایجاد تفاهم و روابط منظم در آن متضمن تکلم به زبان مشترکی بوده که «حقوق بین الملل» نام گرفته است. امروزه هیچ ملتی نمی تواند فارغ از آموزش و تحقیق حقوق بین الملل، انتظار برقراری روابطی مستمر و باثبات با سایر ملتها، و یا جایگاهی مناسب در جامعه بین المللی داشته باشد. فراگیری فنون و روشهای مناسب و مؤثر آموزش حقوق بین الملل و انجام تحقیقات در آن حوزه، به ویژه به کشورهایی که در منطقه جغرافیایی خاص و حساس قرار گرفته اند این اطمینان را می دهد که در تلاطم روابط بین المللی فعلی، و با تکیه بر دیگر

اشتراکات خود، نقطه اتکایی امید بخش برای تضمین منافع ملی و منطقه‌ای و حراست از آن در چارچوبهایی که حقوق بین‌الملل تعیین کرده می‌یابند.

قاره آسیا چه به لحاظ میزان جمعیت و وسعت جغرافیایی، و چه از حیث تمدنهای کهن موجود در آن (ایران - چین)، و اهمیتی که در روابط بین‌المللی دارد نباید از روند آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی خود غافل بماند. به همین خاطر «اولین کنفرانس آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا» در روزهای ۳۰ و ۳۱ ژولای ۲۰۰۱ (۸ و ۹ مرداد ماه ۱۳۸۰) به همت انجمن حقوق بین‌الملل سنگاپور (SILS)^۱ و بنیاد توسعه حقوق بین‌الملل در آسیا (DILA)^۲ در سنگاپور برگزار گردید.^۳ در این کنفرانس ۶۱ نفر از استادان و پژوهشگران آسیایی از کشورهای بنگلادش، بوتان، جمهوری خلق چین، هنگ‌کنگ، هند، اندونزی، ایران، ژاپن، مالزی، نپال، پاکستان، فیلیپین، کره جنوبی، سری‌لانکا، سنگاپور، تایلند، ویتنام، آمریکا، انگلستان، هلند، سوئیس، استرالیا و آلمان شرکت جستند.

از جمهوری اسلامی ایران بنده به عنوان نماینده مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهردانش به اتفاق جناب آقای دکتر سید جمال سیفی و جناب آقای دکتر نادر ذوالعین در این کنفرانس شرکت نمودیم. در گزارشی که تقدیم می‌گردد ابتدا چکیده‌ای از سطح آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا با توجه به اطلاعات ارسالی شرکت کنندگان در کنفرانس ارائه می‌شود و سپس به بررسی چکیده مباحث مطرح شده در پانلهای کنفرانس خواهیم پرداخت.

الف) در جست‌وجوی جایگاه آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا از مفاد اطلاعات

ارسالی شرکت‌کنندگان

روزها قبل از برپایی کنفرانس ژولای ۲۰۰۱ در سنگاپور، طی مکاتباتی که دست‌اندرکاران کنفرانس با مدعوین انجام دادند طبق فورمهایی دقیق (حاوی ۴۷ سؤال) وضعیت آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در کشورهای ذی‌ربط را جویا شدند و سپس

^۱ Society of International Law Singapore.

^۲ Foundation for the Development of International Law in Asia.

^۳ SILS - DILA Conference 2001, Teaching and Scholarship in International Law in Asia: Challenge and Response, Fort Canning Lodge, Singapore.

به دسته‌بندی اطلاعات ارسالی پرداختند.

هفده کشور شرکت کننده در کنفرانس با وسعتی بالغ بر ۱۹/۵۸۷/۲۹۰ کیلومتر مربع و جمعیتی حدود سه میلیارد و دویست و شصت و دو میلیون نفر، جمعاً دارای ۱۰۳۸ نهاد دولتی و غیر دولتی آموزشی و تحقیقی در زمینه حقوق بین‌الملل هستند (۴۴/۰٪ به نسبت هر یک میلیون نفر). در این میان کشور بوتان در مرز صفر قرار دارد و کشور چین با ۳۰۰ دانشکده حقوق در صدر قرار می‌گیرد. به لحاظ نوع ساختار جدای از کشورهای چین، سری لانکا، سنگاپور و ویتنام که نهادهای آموزشی و تحقیقاتی حقوقی موجود در آنجا صرفاً دولتی هستند در بیشتر کشورهای آسیایی در کنار مراکز دولتی، مؤسسات خصوصی نیز در امر آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل فعال هستند، گویانکه غالباً سطح کیفی مؤسسات دولتی بالاتر از مؤسسات خصوصی ارزیابی شده است. در برخی کشورهای آسیایی حقوق بین‌الملل تا مقطع دکترا تدریس می‌شود. ارتباط دانشکده‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی با هم و دستیابی به منابع یکدیگر در کشورهای مثل ایران، فیلیپین، کره جنوبی و بنگلادش کم و نامنظم گزارش شده و در کشورهای هنگ‌کنگ، تایلند و ویتنام این روابط در سطح بالایی ارزیابی شده است. تعداد کتابخانه‌های تخصصی حقوقی در کشور بوتان صفر و در اندونزی ۲۰۰ مورد ذکر شده است.

مشاوره دولت و یا دیگر نهادهای عمومی با مراکز آموزشی و تحقیقاتی حقوقی در کشورهای چین، اندونزی، ژاپن، فیلیپین و تایلند در سطحی بالا و بصورتی منظم تداوم یافته است در حالی که در دیگر کشورهای آسیایی و از جمله ایران این امر در سطح بسیار پایین و بصورتی انگشت شمار گزارش شده است. در اغلب کشورهای آسیایی اعضای هیأت‌های علمی مراکز آموزشی و تحقیقاتی را علاوه بر افراد فارغ‌التحصیل داخل آن کشورها، اشخاصی تشکیل داده‌اند که از کشورهای انگلستان، آمریکا، فرانسه، هلند، کانادا و استرالیا فارغ‌التحصیل شده‌اند.

در کشورهای سنگاپور، چین، هنگ‌کنگ، فیلیپین، هند، تایلند، ژاپن و پاکستان دستیابی به مجموعه‌های حقوق بین‌الملل در سطحی عالی و خوب گزارش داده شده و در برخی دیگر مثال ایران، مالزی، نپال، ویتنام و بنگلادش میزان این منابع و مجموعه‌ها در سطحی رضایت بخش یا پایین بوده است.

دستیابی به اینترنت برای دانشکده‌ها و دانشجویان در بیشتر کشورهای آسیایی فراهم است و شیوه آموزش حقوق بین‌الملل در اغلب این کشورها حضور در کلاس انجام پژوهش، امتحان و ارائه تز در مقاطع فوق لیسانس و دکترا است.

در برخی کشورهای آسیایی از جمله هند، پاکستان، فیلیپین، سنگاپور و سری‌لانکا فقط زبان انگلیسی برای آموزش حقوق بین‌الملل استفاده می‌شود و در بعضی دیگر مثل چین، اندونزی، ایران، ژاپن، تایلند، کره جنوبی و ویتنام زبان بومی زبان آموزش حقوق بین‌الملل است، در حالی که در بنگلادش، هنگ‌کنگ، مالزی و نپال حقوق بین‌الملل به زبانهای انگلیسی و بومی آموزش داده می‌شود.

تعداد کنفرانسهای علمی بین‌المللی سالانه در قاره آسیا از یک کنفرانس در هنگ‌کنگ تا ۳۰ کنفرانس در کره جنوبی متغیر است.

ب) آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا در کنفرانس سنگاپور

در «اولین کنفرانس آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا» طی دو روز و در قالب پنج اجلاس کاری و یک اجلاس نهایی ابعاد و چشم اندازهای مختلف آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

در ابتدای کنفرانس پروفیسور «تومی کو»^۴ رئیس انجمن حقوق بین‌الملل سنگاپور و دکتر «کیتی چاساره»^۵ از بنیاد توسعه حقوق بین‌الملل در آسیا به حضار خیر مقدم گفته و فهرست برنامه‌های کنفرانس را اعلام داشتند.

۱. اجلاس اول تحت عنوان «گرایشهای بین‌المللی مؤثر بر آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا» به ریاست پروفیسور «سوریا سویدی»^۶ استاد حقوق بین‌الملل مدرسه حقوق دانشگاه میدل سکس لندن و دو عضو دیگر پانل پروفیسور «کو سوان سیک»^۷ (اندونزی) و پروفیسور «بی.اس.چیمنی»^۸ از کشور هند برگزار گردید.

پروفیسور سویدی با تأکید بر لزوم ارتباط بیشتر میان استادان و محققان آسیایی، به استفاده بیشتر از فن‌آوری نوین اطلاع‌رسانی در این زمینه اصرار ورزید تا کشورهای آسیایی در فرایند بین‌المللی شدن به جایگاه مناسب خود دست یابند.

^۴ Tommy koh.

^۵ Kriangsak Kittichaisaree.

^۶ Surya Subedi.

^۷ Ko Swan Sik.

^۸ B.S. Chimni.

پروفسور «چیمنی» ابتدا به بررسی دیدگاه سنتی عصر استعمار در قالب آموزش حقوق بین‌الملل در آسیا و به ویژه هند نظر افکند و سپس با انگشت نهادن بر پیشرفتهای اخیر نشان داد که میان تحقیق و آموزش حقوق بین‌الملل رابطه‌ای دیالکتیک وجود دارد. به زعم وی حقوق بین‌الملل به موازات افول قدرت استعمار در قاره آسیا، رشد و بالیدن گرفته است و این تکامل با اسلوبهای فرهنگی ملتهای آسیایی کاملاً هماهنگ می‌نماید. پروفسور «چیمنی» به رغم پایان یافتن عصر استعمار سنتی هنوز نقاط ضعف برجسته‌ای در این حوزه مشاهده می‌نماید چرا که به زعم وی ساختار مناسب جدیدی جایگزین آن نشده و استفاده از متدولوژی پوزیتیویستی در تحقیق و آموزش، رشد این ساختارها را با مانع مواجه ساخته است. به اعتقاد وی در همین راستا به حقوق بین‌الملل بشر در برنامه‌های درسی دانشکده‌های حقوق کشورهای آسیایی توجهی مناسب نشده و نقش آن مراکز و دیگر جوامع مدنی در مذاکرات روابط بین‌المللی به سُخره گرفته شده است. وی برای ارتقای سطح آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا، آموزش همگانی و لزوم فائق گشتن بر پراکندگی و تشتت مطالعات حقوقی بین‌المللی در آسیا را مورد تأکید قرار داد و از ضرورت ارائه طرحی جدید برای آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا سخن راند، طرحی که در آن رویه دولتهای آسیایی در مطالعات حقوقی از جایگاهی برجسته برخوردار باشد. علاوه بر این وی معتقد است که باید کتاب درسی آسیایی در زمینه حقوق بین‌الملل تألیف شود و تبادل دانشجو و استاد میان دانشگاههای آسیایی افزایش یابد.

پروفسور «کو» سخنران بعدی منکر وجود گرایشهای بین‌المللی مؤثر بر شیوه‌های آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل شد. از حیث موضوع تحقیق و آموزش از جنگ جهانی دوم به بعد موازنه قدرت برهم خورده است. به زعم وی موازنه جدید که بشدت یکطرفه و یکسویه است به دیدگاههای غربی در حقوق بین‌الملل ارجحیت داده است، دیدگاههایی که به طور ضمنی مورد پذیرش سایر کشورها قرار گرفته و این امر خود از غلبه گرایشهای سیاسی بر نگرشهای حقوقی حکایت دارد.

نکته دیگر در فروپاشی بلوک شرق و ناکامی سیستم اقتصادی سوسیالیستی نهفته است که ظهور اولویت اقتصاد بازار نتیجه محتوم آن به شمار می‌رود. به اعتقاد پروفسور «کو» پدیده جهانی شدن می‌تواند بر آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل تأثیرگذار باشد اما

این تأثیر کمتر از آن میزانی است که تا کنون گمان رفته است.

۲. اجلاس دوم به ریاست قاضی «فلورنتینو فلیسیانو»^۹ رئیس رکن استینافی سازمان جهانی تجارت و به همراه پروفیسور «جیمز لی شائوجی»^{۱۰} قائم مقام انجمن حقوق بین‌الملل چین و پروفیسور «سورنا راجاه»^{۱۱} استاد دانشکده حقوق دانشگاه ملی سنگاپور برگزار گردید.

موضوع این اجلاس عبارت بود از «جهانی شدن و غلبه سرمایه‌داری: جایگاه آسیا و جهت‌گیری‌های نظری». در ابتدا پروفیسور «شائوجی» ضمن اذعان به صعوبت تعریف دیدگاه آسیایی حقوق بین‌الملل، بحث خود را به روابط تاریخی چین با استعمارگران و موضع فعلی چین نسبت به حقوق بین‌الملل محدود نمود. پس از وی پروفیسور «سورنا راجاه» غلبه سرمایه‌داری را نتیجه جهانی شدن تلقی نمود و دشواری ارائه دیدگاهی آسیایی در مورد حقوق بین‌الملل را در این واقعیت جست‌وجو کرد که عموم دولت‌های آسیایی در راستای نظریه لیبرالیسم اقتصادی گام برداشته‌اند. وی توصیه کرد که باید در راه تجدید حیات نظام نوین اقتصاد بین‌الملل که ضامن منافع کشورهای در حال توسعه نیز باشد کوشید.

پروفیسور «فلیسیانو» در جمع‌بندی مطالب باور خود را به وجود چشم‌اندازهای متمایز آسیایی اعلام داشت. وی جهانی شدن را در معنای افزایش وابستگی متقابل اقتصادی، گسترش تکنولوژی، و تهی شدن حاکمیت از مفهوم سنتی خود تلقی کرد.

۳. اجلاس سوم که در دانشکده حقوق دانشگاه ملی سنگاپور برگزار گردید به بحث «رابطه میان تکنولوژی و آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل» اختصاص یافت. آقای «تان کن هاو»^{۱۲} از دانشگاه ملی سنگاپور در سخنان خود نشان داد که اینترنت چه تحول عظیمی در دسترسی به اسناد و مدارک بین‌المللی پدید آورده است.

پس از آن شیوه استفاده از اینترنت و قابلیت‌های آن در ارتقای حقوق بین‌الملل آموزش داده شد. بازدید از کتابخانه دانشکده حقوق دانشگاه ملی سنگاپور بخشی دیگر از برنامه این اجلاس را تشکیل می‌داد. این کتابخانه که قدمتی کمتر از ۵۰ سال دارد با برخورداری از یکصد و پنجاه هزار جلد کتاب، مجموعه‌های اسناد و رویه‌ها، اشتراک

⁹ Florentino Feliciano.

¹⁰ James Li Zhaojie.

¹¹ M. Sornarajah.

¹² Tan Ken Hwee.

کامل چهار هزار و سیصد مجله و نشریه ادواری و نیز ارائه خدمات تحقیقی مناسب به ویژه در مقایسه با منابع کتابخانه‌ای موجود در کل کشور ایران در زمینه حقوق بین‌الملل بهت و حیرت، و نیز تأسف حقیر را برانگیخت.

۴. اجلاس چهارم که در روز سه‌شنبه ۳۱ ژولای برگزار شد به بررسی «روند جهانی شدن در حقوق بین‌الملل مدرن و فرایند شکل‌گیری جامعه مدنی بین‌المللی» نظر افکند. ریاست این پانل به عهده پروفیسور «بهارات دسائی»^{۱۳} از دانشگاه جواهرلعل‌نهری (هندوستان) واگذار شده بود که آقای «پیتو»^{۱۴} مدیرکل دیوان دعاوی ایران - ایالات متحد، و دکتر «بک من»^{۱۵} از دانشگاه ملی سنگاپور وی را همراهی کردند.

آقای «پیتو» برای فراگیر شدن آموزش حقوق بین‌الملل تعلیم آن را حتی در مدارس ابتدایی لازم شمرد و فرآیند در حال پیدایش دموکراتیزه شدن قاعده‌سازی حقوق بین‌الملل را به تصویر کشید و بر همین اساس به لزوم تبعیت از سیستم رأی‌گیری موزون در ساختار تمام سازمانهای بین‌المللی و به ویژه ملل متحد نظر داد تا به زعم وی بدینوسیله مفهوم واقعی حاکمیت دولتها متبلور شود.

پس از وی دکتر «بک من» به نقش اینترنت در انعکاس رویه دولتها پرداخت و از اقتدار فزاینده نهادهای بین‌المللی سخن به میان آورد و نشان داد که چگونه سازمانهای غیردولتی در نظارت بر رعایت حقوق بین‌الملل ایفای نقش کرده‌اند. وی همکاری میان دولتهای آسیایی در اعتلای حقوق بین‌الملل و ایجاد سازمانهای بین‌المللی آسیایی را ضعیف ارزیابی نمود.

۵. اجلاس پنجم به ریاست پروفیسور سید جمال سیفی از ایران به بحث پیرامون «برنامه واحد آموزشی حقوق بین‌الملل برای آسیای جدید» اختصاص یافت. در این پانل پروفیسور «ویبهوت»^{۱۶} از دانشگاه پونا (هند)، پروفیسور «جوانا»^{۱۷} از دانشگاه اندونزی، پروفیسور «ناکاتانی»^{۱۸} از دانشگاه توکیو، و دکتر «تیو - لی»^{۱۹} از دانشگاه ملی سنگاپور حضور داشتند.

¹³ Bharat Desai.

¹⁴ MCW Pinto.

¹⁵ Robert C. Beckman.

¹⁶ K.J. Vibhute.

¹⁷ Hikmanhanto Juwana.

¹⁸ Kazuhiro Nakatani.

¹⁹ Thio Li.

در ابتدا آقای دکتر سیفی به طرح این سؤالات پرداخت که آیا به واقع برنامه آموزشی واحدی برای آسیا در زمینه حقوق بین‌الملل لازم است و آیا ما در موقعیت اجرای چنین برنامه‌ای هستیم؟ چگونه ما آسیایی‌ها می‌توانیم در روند توسعه حقوق بین‌الملل تأثیرگذار باشیم؟

خانم دکتر «لی» به عنوان تجربه شخصی خود به برنامه‌های آموزشی مختلف در دانشگاه‌های انگلستان، آمریکا و سنگاپور اشاره کرد و تأکید نمود که حقوق بین‌الملل پروژه‌ای فرهنگی است که در آن ارزشهای پدیدآورندگان حقوق بین‌الملل تجلی یافته است و به همین لحاظ در آموزش حقوق بین‌الملل نباید از رهیافتهای فرهنگی و عدالت‌نگر غفلت ورزید.

پروفسور «ناکاتانی» به عنوان سخنران بعدی ابتدا توضیحی مختصری از آموزش حقوق در ژاپن ارائه کرد و سپس نظر خود را درباره برنامه‌های آموزشی برای آسیا بیان داشت. وی در سیستم آموزش حقوق در ژاپن، حقوق بین‌الملل را جزء دروسی قلمداد کرد که در تمام دانشکده‌های حقوق آن کشور تدریس می‌شود و اغلب دانش‌آموختگان این رشته به مشاغل دولتی گمارده می‌شوند. وی ادامه داد که تا سال ۲۰۰۴ مدارس حقوق ژاپن به سبک آمریکایی اداره خواهند شد.

پروفسور ناکاتانی درباره برنامه آموزشی حقوق بین‌الملل در آسیا تأکید نمود که رویه دولتهای آسیایی در تدریس حقوق بین‌الملل باید مطمح‌نظر قرار گیرد، هر چند که تاکنون حتی در آثار مکتوب آسیایی نیز انعکاس چنین رویه‌ای بسیار کم‌رنگ بوده است. به زعم وی علاوه بر این باید در حوزه سازماندهی کشورهای آسیایی مطالعه شود تا امکان ایجاد سازمانهای بین‌المللی آسیایی مشابه سازمانهای اروپایی، تحقیق، و در صورت امکان به زیور عمل آراسته شود.

پروفسور «ویبهورت» با انگشت نهادن بر حوزه‌های جدید و رو به رشد حقوق بین‌الملل مثل محیط زیست و حقوق بشر، رسالت حقوق بین‌الملل را در پاسداری از حقوق مردم و رفع معضلات آنها خلاصه کرد و ابتدابه معرفی برنامه آموزشی حقوق در دانشگاههای هند مبادرت نمود و بیان داشت که این دانشگاهها از عادت مألوف خود در اکتفای صرف بر کتب درسی نویسندگان انگلیسی و آمریکایی در حال فاصله گرفتن هستند و به مرحله‌ای از خود باوری رسیده‌اند.

دکتر «جوانا» از اندونزی لازم دانست که حقوق بین‌الملل با مثالها و نمونه‌های آسیایی به دانشجویان آموخته شود و در تحقیقات و پژوهشها به این مثالها توجه بیشتری نشان داده شود. به زعم وی «سالنامه آسیایی حقوق بین‌الملل» گامی بس مهم در طی این روند محسوب می‌شود.

دکتر سیفی با جمع‌بندی مطالب صدور قطعنامه‌ای در مورد راههای ارتقای آموزش حقوق بین‌الملل در آسیا و رهنمودهای راجع به بسط آموزشها را پیشنهاد کرد تا بتوان با الهام از آن چشم‌اندازهای خاص آسیایی نسبت به حقوق بین‌الملل را به تصویر کشید. وی همچنین از چاپ و انتشار کتاب درسی آسیایی در مورد حقوق بین‌الملل حمایت کرد.

اولین کنفرانس آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا در عصر روز سه‌شنبه سی و یکم ژولای ۲۰۰۱ (۱۰ مرداد ۱۳۸۰) بعد از ارائه گزارش مخبر هر اجلاس و ارائه طرحی برای آینده به کار خود پایان داد. در این طرح از لزوم برقراری اجلاسهای منظم ادواری حول محور آموزش و تحقیق حقوق بین‌الملل در آسیا، کمک به غنی‌تر شدن مفاد سالنامه‌ی آسیایی حقوق بین‌الملل و تداوم چاپ و انتشار آن، و نیز ضرورت ارتباط بیشتر استادان و پژوهشگران آسیایی با یکدیگر و... سخن به میان آمده است.

JOURNAL OF LEGAL RESEARCH

VOL. 1, NO.1

2002 / 1

Articles

- The Commercial Code of Iran and Necessity of its Amendment
- Development of International Responsibility in Shadow of International Environmental Law
- Reflections on Legal Place of the Supreme Administrative Council and Hierarchy of its Regulations
- Abusive Clauses in General Rules of Contracts
- International Law and Politics

Special Issue: Press Law

- Press Crimes (Around - table)
- Legal Limits of Liberty of Press in USA during of War
- The Civil and Criminal Liability Regime of Press in French Law
- The Press Complaints Procedure in the British Law

Report

- The First Conference on Teaching and Research of International Law in Asia
- The S.D. Institute of Law, Research & Study

S. D. I. L.
The S.D. Institute of Law
Research & Study